

Ontwikkeling stikstof- en fosfaatproductie in mest sinds 1992

Dit artikel is de eerste in deze serie over onderwerpen uit de Nitraatrichtlijnrapportage. Iedere vier jaar moet Nederland een rapportage opleveren in het kader van de Europese Nitraatrichtlijn. Deze rapportages geven een indruk van de effectiviteit van het Nederlandse Actieprogramma ter uitvoering van deze Nitraatrichtlijn. In 2012 werd [de vijfde rapportage](#) opgeleverd. Een goed moment om in een serie artikelen stil te staan bij de ontwikkelingen die invloed hebben gehad op de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater. Stikstof- en fosfaatproductie in dierlijke mest verminderd.

De stikstofproductie in dierlijke mest is in de vijfde rapportageperiode (2008-2011) ongeveer 30% lager dan in de eerste periode (1992-1995), de fosfaatproductie is ongeveer 23% lager. In de periode 2008-2011 steeg de productie van zowel stikstof als fosfaat overigens enkele procenten ten opzichte van de voorgaande periode (Tabel 1). De afname van de stikstof- en fosfaatproductie is het gevolg van minder dieren, een betere voederconversie en minder stikstof- en fosfaatuitscheiding per dier. De toename in de laatste periode is vooral toe te schrijven aan hogere dieraantallen.

Tabel 1. Stikstof- en fosfaatproductie in dierlijke mest (miljoenen kg)

	1992-1995		2004-2007		2008-2011	
	Stikstof	Fosfaat	Stikstof	Fosfaat	Stikstof	Fosfaat
Rundvee excl. vleeskalveren	437	119	283	87	281	89
Vleeskalveren	8	2	13	5	15	5
Varkens	153	66	101	41	107	46
Pluimvee	70	30	57	25	63	27
Paarden en pony's	5	2	7	2	7	2
Overige	24	9	14	5	14	5
Gehele veestapel	697	228	474	167	487	176

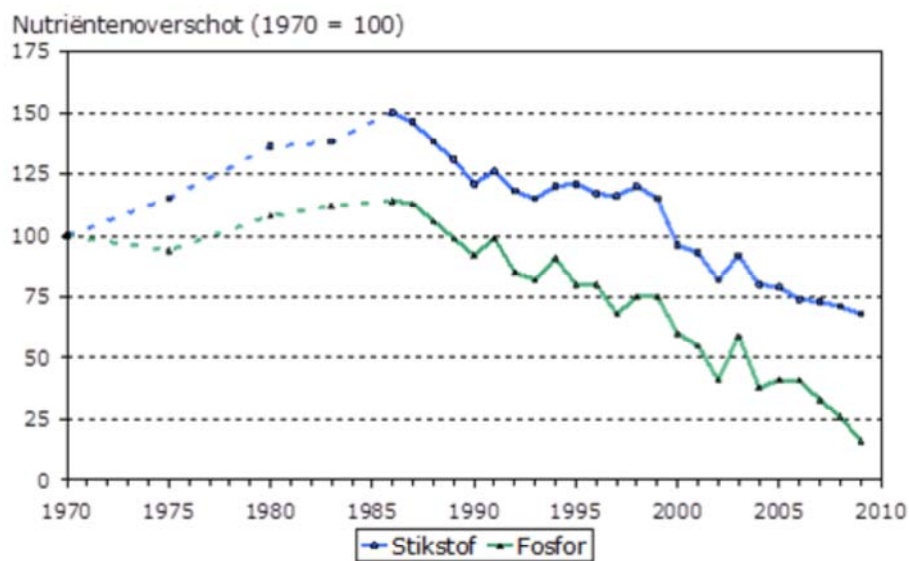
Bron: CBS, 2012

De omvang van de stikstof- en fosfaatproductie is van belang voor de derogatie. Nederland heeft van de Europese Commissie toestemming gekregen om jaarlijks per hectare 250 kg stikstof met dierlijke mest toe te dienen op bedrijven die voor minimaal 70% uit grasland bestaan in plaats van de 170 kg. Voorwaarde is dat de stikstof- en fosfaatproductie niet boven het niveau van 2002 uitkomen (504 mln. kg stikstof en 173 mln. kg fosfaat). Na het overschrijden van het plafond voor fosfaat in de jaren 2008 t/m 2010 werden beide doelen in 2011 wel gehaald.

Stikstofoverschot in de Nederlandse landbouw bijna gehalveerd

Het nationale stikstofoverschot in de Nederlandse landbouw vertoont een bijna constante afname, met in sommige jaren een tijdelijke stagnatie. Het fosfaatoverschot vertoont een bijna constante afname gedurende de hele periode (figuur 1). Deze afname is

vooral toe te schrijven aan een lagere mestproductie door minder dieren, efficiënter voeren en minder kunstmestgebruik.

Bron: CBS, 2012

Figuur 1. Trend in het stikstof- en fosforoverschot in de Nederlandse landbouw in de periode 1970-2009, waarbij de waarde voor 1970 is vastgesteld op 100 (1 kg fosfor = 2,29 kg fosfaat).

Aart van den Ham (LEI Wageningen UR)

LMM e-nieuws, april 2013